

g l a s a

slovenske kulturne akcije

L. IX. 10. VOCERO DE LA CULTURA ESLOVENA 31. 5. 1962.

PROBLEMI VZGOJE ODRASLIH

O vzgoji odraslih ali pošolski vzgoji se je začelo mnogo govoriti v prejšnjem stoletju. Najčešče je izraz meril na pomoč človeku, ki iz redne šole ni prinesel dovolj znanja za življenje, zlasti ko je to zaradi nagle industrializacije terjalo vedno več znanja in priprave. A tudi tedaj so že vedeli, da odrasel človek prav tako potrebuje vzgojne pomoči, ki ne meri zgolj na praktične potrebe življenja. Zlasti ljudske visoke šole, vznikle iz pedagoških idej danskega škofa Grundtviga, so namenoma nudile le „nekoristno“ pomoč, a so v severnih evropskih deželah dvignile ljudsko izobrazbo do višine, ki je še danes zavidanja vredna, posredno pa pomogle tudi do gospodarkega dviga, zlasti Danske.

Bolj praktični Angleži so ustvarili drugačen tip ljudskovzgojne organizacije. Iz univerz so šli zlasti med delavstvo in mu posredovali znanstveno izobrazbo, to pot bolj utilitaristične vrste, ter so pomagali mnogim posameznikom, da so se povzpeli celo na najvišja mesta v narodnem življenju, mnogi pa so se uveljavili zlasti v sindikatih in podobnih organizacijah.

Mi Slovenci moremo tudi s ponosom pokazati na široko mrežo ljudskoizobraževalne organizacije, ki ji je bil duša zlasti Janez Evangelist Krek in ki je z neutrudnim delom dvignila naš narod kot celoto, ne le kako plast, v družbo najkulturnejših narodov sveta. Ta organizacija je širila med ljudmi tako občečloveško kakor včasih tudi bolj praktično izobrazbo; predavanja, tečaji, telovadba, petje in gledališki nastopi se bili glavne oblike ljudsko izobraževalnega dela med nami.

* * *

V našem stoletju je vsaj v kulturnih deželah v veljavi osem ali večletna obča šolska obveznost, ki se vedno bolj razteza. Mnogokje govore o celotni obveznosti do šestnajstega in vsaj delni celo do osemnajstega življenjskega leta. Razmeroma velik del mladine prehaja v kak tip srednje šole in postaja realnost v prejšnjem stoletju na Angleškem vzniklo geslo: Srednjo šolo za vse! Tudi na visokih šolah študira vedno večji odstotek prebivalstva. Sodobna izobrazba bi morala biti tako visoka kakor še nikoli. V nekem pogledu tudi je. A vse to ne dela nepotrebne vzgoje odraslih. Tudi danes v redni šoli pridobljeno znanje ne zadošča zmeraj. Nagel razvoj in napredek terjata neprestanih prilagoditev, ki jih marsikdo zgolj iz svojih moči ne zmore. A industrializacija omogoča tudi krajšanje delovnega urnika in pušča delavcu več prostega časa. Enako tudi vedno daljša starost prinaša človeku več prostega časa. Ta naravnost kliče po primerni kulturni zaposlitvi in do tega mora pomagati vzgoja. Tako more pomagati do manifestacije sil in zmožnosti, ki jih morda preenostransko poklicno delo zanemarja.

Ali tem novim potrebam morejo še prikladno streči ustanove, ki jih je ustvarilo prejšnje stoletje? Iščejo se nove oblike ali vsaj prilagoditev starih novim potrebam in možnostim.

(Nadaljevanje na 4. strani.)

SLOVENSKA KULTURNA AKCIJA

Filozofski odsek

Tretji kulturni večer, sobota 2. junija 1962 ob 19. uri v salonu Bullrich, Sarandí 41, Capital

PROBLEMI VZGOJE ODRASLIH

Predaval bo dr. Vinko B r u m e n

Začetek je točen. Ker je uporaba dvorane vezana s povečanimi stroški, prosimo za prostovoljne prispevke ob vходу.

Občni zbor Slovenske kulturne akcije

28. aprila letos je bil v prostorih Slov. kult. akcije na Alvarado 350, v Ramos Mejía, četrti občni zbor. Te skupščine so pri Kulturni akciji vsaki dve leti. Po branju zapisnika zadnjega občnega zbora, so podali poročila vodje odsekov: za literarnega dr. T. Debeljak, za likovnega in zgodovinskega M. Marolt, za gledališče Nikolaj Jeločnik, za glasbenega pa prof. Alojzij Geržinič.

Podrobno poročilo je podal blagajnik Rudi Dernovšek ugotavljajoč uravnovesenost bilance zadnjega poslovnega dvoletja. Ugotovil pa je tudi, da tarejo Slov. kult. akcijo dolgovi iz prejšnjih let. Zato bo treba dobiti sredstva, da se teh bremen otresemo. Eno teh naj bi bila umetnostna loterija. Blagajnik svetuje, naj se v Kult. akciji ustanovi poseben gospodarski svet za reševanje njenih gmotnih in ekonomskih vprašanj in ki naj bi tudi poskrbel materialne osnove za uspešno delo v Kulturni akciji.

Po poročilu urednika naših knjižnih zbir dr. Debeljaka, je sledilo tajniško poročilo, nato pa je o delu in načelih dela v Slov. kult. akciji spregovoril predsednik Ruda Jurčec. Poročilo objavljamo na notranjih straneh.

Za bodoče delo je bil potrjen stari odbor: R. Jurčec, predsednik; podpredsednika dr. T. Debeljak in prof. A. Geržinič; tajnik M. Marolt; odbornik Božidar Fink. Blagajniško mesto je zaenkrat nezasedeno. (Denarna nakazila pošiljajte še vedno na ime R. Dernovšek!)

Po slučajnostih, kjer je bil govor o prihodnjem delu, je bil občni zbor zaključen.

Izšlo
Stanko Majcen
POVESTICE

DARUJTE
ZA TISKOVNI SKLAD
GLASA!

TARIFA REDUCIDA
Concesión 6228
Registro Nacional
de la Propiedad Intelectual
Nº 624.770

PRVO PREDAVANJE

letošnje sezone je imel dr. Vinko Brumen, dne 5. maja v okviru Filozofskega odseka o *Problemu vzgoje odraslih*, o katerem bomo poročali, ko bo z naslednjim predavanjem končal postavljeno problematiko.

DRUGO PREDAVANJE

je bilo v okviru Literarnega odseka in ga je imel dr. Tine Debeljak o *Puškinu-folkloristu*. Svoje predavanje je razdelil v dva dela. V prvem je govoril o svetovnem okvirju med klasicizmom in romantiko, kako je literatura iz klasicistične naškrobanosti začela prehajati v ljudsko snov in preprostost tako v Angliji, Nemčiji in Franciji, nakar je prešel na rusko književnost ob Puškinovem nastopu, ki je bil pod vplivom Voltairjanske frivolnosti. V to je postavil Puškin zanimanje za narodopisno snov po etapah njegovega razvoja v licejskih letih, ko je podlegel Voltairju in klasicizmu (Ruslan in Ljudmila), pa v letih izgnanstva in „skitanja“, ko je prihajal v stik z ljudskimi kulturami eksotičnih narodov (Čerkesov, ciganov, pa tudi Srbov, s katerimi se je sestajal v Kišinjevu).

Najbolj pa se je vnel za narodopisno gradivo na posestvu Mihajlovskem, kjer je poslušal pravljice svoje „njanje“, pa hodil na proščenja in med narod, zapisujoč si reke, pregovore, predvsem pa svatovske, razbojniške pesmi (Stenka Razin) in pravljice. Zbiral je naravnost z znanstveno vneto tovrstno blago, ki ga je hotel izdati v posebnem zborniku. Nakupoval je tovrstne knjige iz vse Evrope ter je izdal poseben cikel narodnih pesmi zapadnih Slovanov, v katerih je pa nasel Merimneejevi imitaciji srbskih narodnih pesmi (La Guzla). Tista leta (1830 do 1834) so bila vsa posvečena temu folklornemu delu. V teh letih je pisal svoje Pravljice, ki predstavljajo prehod iz lirike v prozo, kajti takoj po njih je začel pisati Belkinove povesti, Kapitanovo hči in Pugačovski punt. Debeljak je prebral več svojih prevodov Puškinovih zapisov svatovskih pesmi pa srbskih motivov in je sploh s prevodi ilustriral ta prvi del predavanja. V drugem pa se je pečal samo s problematiko Pravljic, o katerih je po najnovejših sovjetskih virih poročal, da niso narodno blago, temveč snovno zajete iz internacionalnih knjižnih predlog, pa so podane v takem ruskem slogu, da so „ponarodele“ in veljajo za klasična ruska valedela.

Primerjal je Puškina s Prešernom, poročal o slovenskem prevodu Pravljic, pa o Puškinovih stikih s Slovenci in Prešernovega kroga z njim (Čop), ter zaključil z Azadovskega sodbo, da pomeni Puškin tudi „temeljni kamen ruskemu narodopisju“, kakor pomeni tudi realizmu sploh, da je odprl okno v Evropo ruski literaturi ter je zaslužil ime, ki mu ga je dala literarna zgodovina „zunanje-ga ministra ruske književnosti“.

kronika

— V SKLAD GLASA so darovali: Matija Esih, Florida, 100 pesov; Ivan Prijatelj, San Andrés, 100 pesov. — Iskrena hvala!

— NOVA UMETNINA ZA NAŠO IV. UMETNOSTNO LOTERIJO. — Akademski kipar France Ahčin je poklonil Slovenski kulturni akciji svojo drugo umetnino: kip sedeči akt, katerega reprodukcijo bomo prinesli v prihodnji številki.

IZ POROČILA PREDSEDNIKA SLOV. KULT. AKCIJE NA OBCNEM ZBORU 28. APRILA 1962.

V čem je bila glavna nota dela pri Slovenski kulturni akciji?

Če bi za zunaj sodili, bi morali reči, da smo delali predvsem v smeri ohranjanja slovenstva — mi v zamejstvu tako, kakor delajo v okviru možnosti kulturni delavci v domovini. Kajti slovenstvo je v nevarnosti, ko se spodjedajo glavni temelji slovenske duhovnosti in to tam, kjer je to najbolj usodno. Nikdo doma med množico tega ne opaža, zato pa je notranje razdiranje tem bolj vztrajno. Režim doma se za obstoj ali neobstoj slovenske narodnosti ne meni mnogo. Vseeno mu je, ali slovenski narod prej ali slej preneha — v komunistični družbi so narodi itak odveč, ker bo vse zajela amorfna brezrazredna masa. Sicer so doma nastopili proti tej smeri vodilni slovenski kulturniki, toda njih glas je ostal neupošteván ali pa se celo ustvarja vtis, da je nepotreben. Doma vedo, da našega naroda ne bo konec v desetih ali dvajsetih letih, pozneje pa bo že druga generacija drugače zrla uspehe komunizma. Gre le za to, ali verjamemo, da bo komunizem vodilni sistem v domovini še deset ali dvajset let, ali bo evolucioniral ali pa bo propadel? Nikdo tega ne more reči sigurno, kdaj bo to. Komunistična revolucija v Rusiji je slavila štiridesetletnico; kaj bo pri nas, kadar bodo slavili prvo dvajset ali pozneje tridesetletnico? Režimi vzgajajo generacije in v tem je velika neznanka bodočnosti. Kadar torej gledamo na domovino, glejmo nanjo tudi z neko posebno ljubeznijo v skrbi za bodočnost rodov, na katere ne bomo mogli vplivati ali pa sploh ne moremo.

In kaj naj storimo? Ali naj obupamo nad domovino in se zazidamo v stolp slonokoščenosti esteticizma in abstrakcij? Mislim, da bi bilo to zgrešeno, ker bi bile v tem tudi klice našega samomora. Smo to, kar smo, edino pod pogojem, če znamo biti v stalnem stiku z vsem slovenskim občestvom doma in v tujini. Če bomo ostali izraz te enotnosti, bomo mogli živeti in delati naprej.

Kaj naj mislimo pri takih prognozah? Oni doma nosijo klice svojega časa v sebi, mi jih nosimo tudi sami. Mladi rod doma ve, da birokracija komunizma ne bo mogla zadušiti pohoda živega organizma in ne bo mogla zatreti ustvarjanja svobodnega duha v domovini — zato jim komunizem kot problem svetovno nazorne doktrine ni več programsko v breme. Izčrpava se, ker ga žre njegov lastni moloh — birokratizem. Mnogo bolj nevaren se njim zdi neki čudni povratek v dobo reakcionarnosti, ki bi bil prehod v neki obnovljeni liberalizem

— Slovenska filharmonija v Ljubljani si je nabavila nov koncertni klavir pri tvrdki Bösendorfer in je glasbilo že prispelo v slovensko prestolnico. List „Delo“ je ob tej priliki zapisal, da imata sedaj v Jugoslaviji samo Ljubljana in Maribor glasbilo, ki ustreza mednarodnim koncertnim zahtevam.

— V galeriji Cavana v Trstu je razstavil svoja dela slovenski kipar Drago Tršar iz Ljubljane. Umetnik ima evropski sloves in so njegova dela že last številnih muzejev in zbirk v Evropi in ZDA.

— Celjska Moh. družba pripravlja izdajo spisov I. Preglja in F. Detele. Pripravo izdaje Pregljevih Izbranih spisov je prevzel najboljši poznavalec pokojnega pisatelja dr. France Koblar.

Zbrana dela pisatelja Fr. Detele pa bo pripravil Jakob Šolar. Že v letu 1962 bi naj izšla prva dva zvezka Preglja in Detele. Ista založba pripravlja tudi J. Plečnika „Italijanski dnevnik“.

— Tudi v Jugoslaviji so slavili Svetovni gledališki dan, ki je bil v drugi polovici marca. Povsod so bile ta dan brezplačne gledališke predstave. Ljubljanska drama je uprizorila Župančičevo „Hiša na robu mesta“, Opera pa Kozinov „Ekvinokcij“. Pred predstavo je v Drami o pomenu dneva spregovoril Stane Sever, v Operi pa režiser Ciril Debevec.

— Ljublj. gojenci gledališke akademije so gostovali v Gradcu. Uprizorili so Javorškovo priredbo Shakespearovega dela „Iz take smo snovi kot sanje“. Pred izved-

— in tega prinašata dva elementa: liberalizem novega razreda, kakor ga riše Djilas, in liberalizem stare barve, ki ga ponuja kulturna sredina, ki meni, da je na zapadu na pohodu neki obnovljeni liberalizem, oziroma sproščeni materializem, z vsemi odtenki. Liberalizem, poromantičen in buržujski element v partiji, sta klici smrti, ki doma grozi duhovnosti sodobnega slovenstva.

Ali moremo mi zunaj iti mimo tega in iti svojo pot? Le pogledjmo, kako se sami nahajamo v stiski in iščemo za izhodi, ki bi bili predvsem čim bolj duhovno globoki. Segamo v tradicijo in tam grabimo za elementi, ki nas naj ohranijo nad površino. Toda sami se verjetno tudi predajamo nekim iluzijam osvoboditve človeka, ki bi naj bila mogoče samo zunanja, samo usmerjena za odpravo režima neke drugod, da bi tam potem zavladovala neka poplava brezbarvne svobode — kakor da bi šlo za liberalizacijo sveta in ne za obogatitev človeka, ki bi moral nov svet graditi. Kadar govorimo o svobodi, vse preveč mislimo na svobodo zunanjih ustanov — in ta bo verjetno prišla zelo počasi — ne pomislimo pa na odpravo notranjih ovir, ki nam ohranitev svobode preprečujejo med nami samimi. Gre za pravi odnos do sveta, ki pravi, da je svoboden — saj je okoli nas —, pa je dejansko le malo drugačen po svojih krutostih in svoji stvarnosti, kakor je oni za steno naše domovine. Gre za pravo črto, ki se bo morala oblikovati med materializmom naše dobe tostran zavese in onim v domovini. Ali lahko rečemo, da je kaj mnogo razlike, ko doma pravijo, da so že mimo komunizma, boje se pa materializma, ki prihaja z zahoda Evrope, torej od nas.

Problem bi bil za nas smrtno nevaren, če bi bil postavljen samo politično. Po lastni krivdi je politika danes padla na tretje ali četrto mesto v vrsti vrednot človeštva. In prav je tako — ni nam treba biti nič žal. Toda znati moramo ohraniti svoje mesto v republiki duhov, o kateri smo govorili že tolikokrat in ko vidimo, da prihajajo v svet te republike toliko umetniki, znanstveniki in kulturniki iz ostalih delov sveta — tudi od tam izza zavese. Pasternak v Rusiji ni bil edini in za njim jih je vsak dan več. Pripravljeni moramo biti, da bodo udarci nanje in tudi na nas še mnogovrstnejši — tudi bi nas mogla pokopati prevelika romantična navdušenost nad tistim, kar je samo privid.

Ko se danes sliši klic proti nekemu liberalizmu, je to samo klic po čistosti idej, iskanje pravega izraza in vsebine pojmu, ko se v njegovem imenu toliko govori o novem človeku. Novega človeka nosimo v sebi vsi, le ne skušajmo ga zamoriti v tistem valu materializma, ki ruši enako na obeh straneh zavese.

Skušajmo si ohraniti čist in jasen pogled na to potrebnost in iščimo najprej v ljubezni, ki je bila vedno prisotna v osnovah slovenstva. Bodimo polni upanja v lepšo bodočnost našega naroda kot celote — mi doma in mi v zdomstvu — in vere, ki pravi blagoslova za vse dobro in lepo za naš narod in vse narode sveta.

— „MLADIKA“ (štev. 3, 1962) prinaša kritiko knjige Vinka Beličiča „Nova pesem“, ki jo je napisala Zdenka Pertot. Pravi: „Na začetku letošnjega leta nam je poslala Slovenska kulturna akcija iz Buenos Airesa prvo pošiljko Beličičeve knjige *Nova pesem*. To je štirinajst črtic, ki se odlikujejo po čisti liriki, po topli iskrenosti in po čistem, izbranem jeziku. Beličič živi z nami v našem mestu, na kraških gmajnah, na obali za morjem. In v tem malem svetu je toliko veličine, toliko poezije, drobnih veselih in bridkih zgodb, ki se jih človek zave šele tedaj, ko bere te lepe črtice. Beličičev svet se je razširil od tistih belokranjskih pašnikov in loz preko čudovito lepe slovenske zemlje in se je ustavil na teh tleh. A niti tu ni uklenjena njegova misel, ampak sega v daljave in se vrača zmeraj znova, zmeraj bogatejša, zmeraj plemenitejša domov. — Zmeraj plemenitejša... Zdi se, kot da je romal ta slovenski poet preko gore očiščenja in se ves dober in prekaljen vrača in sklanja k svojemu domu. Tiste drobne bolečine ga zadenejo in ga prečiščujejo, morda koga drugega niti zadele ne bi, on pa je mehak in občutljiv. Zaskeli ga prezir in ponižanje, ki ga morda samo on občuti kot ponižanje. Njegova knjiga, ki je pred nami, nam odkriva najprej veliko in prelepo skupnost družine in vse drobne vezi, ki jo prepletajo. Kdor ne ve, kaj je družinska sreča in lepota, naj prisluhne Beličičevim črticam. Potem je ta knjiga pesem domovini, rodu, narodu, pesem lepoti slovenskega sveta. Če kdo nosi tako čisto podobo svoje domovine v srcu, je resnični otrok naše zemlje. To ni beseda ljubezni do domovine na jeziku, ampak v srcu. In tisti, ki pravi, da je znanilec te ljubezni, bi moral to knjigo postaviti na najbolj razsvetljeno izložbeno okno, ne pa je skrivati na pultih. Iz Beličičeve zbirke sije tudi ljubezen do vsega dobrega, želja, da bi postal svet plemenitejši in boljši. Knjiga, ki je nastala med nami in je odraz tega našega malega sveta, naših skrbi in našega hrepenenja, je nekaj najlepšega, kar smo Tržačani v zadnjih letih dobili. Zato bi morala knjiga v vse naše domove.“

Jurij Slana pa je v isti številki napisal kritično poročilo o knjigi Stanka Janežiča: „MOJA PODOBA“. Med drugim pravi: „To ni več Janežič izpred desetih let. To je nov človek, globlji, natančnejši v tehniki izražanja, bogatejši v izkušnjah, kulturnih in življenjskih. Tudi zunanja oblika je spremenjena. Ne piše v verzih, temveč v prozi, ki je pa tako bogata na liriki, da bi zaman iskali izrazitejšo v verzih. Besedni zaklad je pester in bogat... Toda medtem, ko peljeta nemir in nenehno hrepenenje marsikoga na rob obupa, ko že več ne more najti 'oprijemljive točke', se pesnik zasidra pri Njem, pri Višjem Bitju, da ukaže in "v hipu nastane tišina". Podoba ob vseh grenkobah, razočaranjih in trpljenju je prežeta z mislijo na Boga. Povsod čutiš, da se bo zdaj svet zamajal, a te že ob pravem času prevzame misel na onostranstvo. Če bi lahko očitali Janežiču pri zadnjem njegovem delu kako pomanjkljivost, se mi zdi, da bi bila le logična formulacija, katero so že drugi omenili. Če naj bo ta podoba zaokrožena podoba njegovih teženj, tihih želja, njegovih porazov in kratkotrajnih zmag, ne bi pričakoval tistega preloma med otrokom in odraslim. Tu čutiš skok, čeprav 'mislim, da bom zmeraj otrok' nekako veže obe dobi. Kljub temu ostane Janežičeva 'Podoba' ena izmed najlepših knjig, ob kateri bo vsak izobraženeц našel trenutek estetskega užitka.“

vega romana Pokrajinski tajnik, o kateri je *Oktjabr* zapisal, da je „nedopustna“. Tajnik M. Demičev je na koncu priznal, da so imeli pisateljji lahek posel, ko je vladal kult osebnosti, ker je vsak do vedel, kaj mora zapisati in česa se je treba izogniti; zdaj pa mora vsak vzeti odgovornost na lastne rame. — Opazovalci pravijo, da skuša stranka s popuščanjem ohraniti ravnotežje in obvladati mlade.

— Junija 1962 bo petdeset let, odkar je umrl slovenski pesnik Anton Aškerc. Njegove smrti so se spomnili tudi slovenski študentje na Dunaju in so v petek, 16. marca priredili spominsko proslavo, katero so zaključili s pesmijo „Mi vstajamo“. Prireditelj je bila v Domu koroških slovenskih študentov na Dunaju.

bo je predaval Filip Kalan o razvoju slovenskega gledališča.

— V začetku aprila je imel moskovski odsek Zveze sovjetskih pisateljev občni zbor. Zanimivo je, da trije znani konservativci sploh niso bili na uradni volilni listi: Kočetov, Sofronov, Gribačev, glavni uredniki revij *Oktjabr*, *Ogoniok* in *Sov. Sojuz*. Vsi trije so zagrizeni nasprotniki vsega, kar diši po antikonformizmu. Na listi je bilo 76 kandidatov; osem ni bilo izvoljenih, med njimi M. Abalkin, urednik literarnega dela Pravde, in pisatelj L. Sobolev, predsednik ruske federacije Zveze sovjet. pisateljev. Izvoljena pa sta bila E. Evtušenko in A. Voznesniskij, izrazita predstavnika mlade „levice“; izvoljen je bil tudi kritik Mariamov (v reviji *Novij Mir* je objavil oceno Kočetov

doma in po svetu

— Pred dvajsetimi leti je bil Albert Camus še skromen profesor na privatni srednji šoli v Oranu. Zdaj, dve leti po tragični smrti, pa je uradno prištet k francoskim klasikom, ker ga je Sorbona sprejela na seznam obveznih avtorjev za diplomski izpit. Anketa med akademiki je dokazala, da je ogromna večina s

tem zadovoljna: od 500 odgovorov je bilo samo 10 proti, 13 pa neopredeljenih. Kar se tiče njegovih del, sta dobili največ glasov *La Peste* in *L'Etranger*.

— Na koncu aprila je bil v Bruslju kongres „Evropske kulturne ustanove“. Predavatelji so poudarjali, da je treba prenoviti

vzgojne metode, dati humanizmu novo obliko, igrati karto osebnosti in domišljije, zgrabiti na globoko v človeka, kjer se stikata volja in strast, ljubezen in sovraštvo. Na srednjih in višjih šolah naj bi nekoliko zakasnili strokovnija vzgoja; abiturient naj bi poleg materinščine obvladal vsaj še en pomemben jezik. Zelo živahna je bila debata o „tehno-loški vzgoji“, o njenih pogojih, mejah in obsegu. — Ob zaključku je predsednik kongresa, nizozemski princ Bernard, izročil Romanu Guardiniju nagrado „Erazem“. Münchenski teolog italijanskega rodu je v zahvali izjavil, da se mora človek sicer prilagoditi, duhovno in čustveno, vedno širšemu prostoru, v katerem se giblje, ne sme pa v skrajnost brezdomskega kozmopolitizma brez vezi. Greda, v kateri naj sodobni človek požene korenine v bodočnost, je še vedno narod, a narod brez ograje, živo včlenjen v mednarodno skupnost.

— V Ljubljani je bil na koncu aprila dotiskan težko pričakovani Slovenski pravopis. Prejšnja izdaja je iz leta 1950. Izid knjige predstavlja po mnenju slavistov, pa tudi knjigarn in javnosti največji dogodek na slov. knjižnem trgu leta 1962. Prvi izvodi knjige so že dospeli tudi v Ameriko. O važnem delu bomo kmalu podrobneje poročali.

— Na festivalu v Novem Sadu je ljubljansko gledališče nastopilo z delom Primoža Kozaka „Afera“. Vsega je gostovalo na festivalu osem gledališč iz Jugoslavije, in pa Slov. gledališče iz Trsta, ki je nastopilo z delom Jožka Lukežiča „Prgišče zemlje“.

— V Gorici so v drugi polovici marca uprizorili slovensko noviteto: dramo B. Grabnarja „Vojna tajna“. Režiral je delo Hinko Kozak. Drama prikazuje politične zaplete v času, ko ljudje osvajajo luno.

— Konec aprila so na festivalu v Benetkah izvajali skladbo sodobnega slovenskega komponista Maria Zafreda „Nočni koncert za bas-flavto v solju“. To je prvo delo, ki je bilo kdaj napisano za ta tip glasbila. Takih glasbil v Evropi sploh ni, in je moral flavtist Gazzeloni glasbilo naročiti iz Amerike.

— Slovenski študentje, ki študirajo na univerzi v Chicagu, so priredili v okviru „narodnih večerov“, ki jih prireja YMCA, poseben „Slovenski večer“. Program je pripravil doktorand Tone Arko ob pomoči svojih kolegov, članov društva „Sava“.

IV. UMETNOSTNA LOTERIJA SLOVENSKE KULTURNE AKCIJE

Kakšno vrednost predstavlja oljnata slika pokojnega klasika ekspresionizma *Franceta Kralja*, ali izvirne, podpisane litografije *Toneta Kralja* (darilo našega prijatelja s Primorskega)! Kdo ne bi hotel imeti v svoji sobi izvirna dela naših zamejskih umetnikov, ki naj jih samo imenujemo: slikarice *Remčeve*, *Ivančeve* in *Savinškove*; slikarjev *Volovška*, *Kramolca*, *Černigoja*, *Bukovca*, *Papeža*, pa kiparjev *Goršeta* in *Ahčina*? Katera slovenska pisarica se ne bi postavila z njimi? Slovenska združenja, slovenski domovi širom širnega sveta, tekmuje v plemeniti tekmi po plemenitem dobitku — slovenski umetniki naših umetnikov iz Argentine, Združenih držav, Kanade, Afrike, Trsta in domovine! Kako lep zgled je dalo slovensko prosvetno društvo BARAGA v Torontu, ki je kupilo zase — 22 srečk!

Z nakupom srečke daš priznanje in ceno slovenskim umetnikom, pa pridružiš naši težnji: „V slovenske domove — slovensko umetnino!“, z dobitkom si okrašiš stanovanje in pridobiš si predmet estetskega užitka, pa z njim zavest, da se ti je pomnožilo premoženje, katerega cena raste s časom. Poleg tega pa si podprl še drugo ustanovo: SLOVENSKO KULTURNO AKCIJO, ki take in podobne podpore nujno potrebuje!

Srečke po 100.— pesov se dobe pri vseh naših poverjenikih, na kulturnih večerih Slovenske kulturne akcije ali pa naravnost v naši pisarni Alvarado 350, Ramos Mejía. Čas je do 17. avgusta!

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Tako vzgojno delo je tudi nam potrebno, posebej še zamejskim Slovincem. Ne le iz zvestobe slavnemu izročilu, ki se z njim tako radi ponašamo. V svojem položaju se srečujemo s posebnimi problemi, ki jih ni lahko reševati in zlasti sebi prepuščen posameznik ostane prečesto brez moči pred njimi. Na drugi strani pa smo v Argentini, in zunaj nje, dobili prav zadnji čas vrsto slovenskih domov, ki nam tako delo omogočajo in celo po njem vpijejo, če hočejo biti v resnici naši domovi, kajti za to ne zadošča nekaj zidov in streha nad njimi. Slovenski dom mora polniti slovenski duh in tega more dati le živo slovensko kulturno življenje; čim več ga bo, več bo tudi ljudi, ki jih bo pritegnilo.

Bomo sposobni najti nam primerno, našim sedanjim potrebam primerno obliko ljudskega vzgojnega dela? Domača tradicija in tuji vzgledi nam morejo biti dragocena pobuda. A niti ona niti ti ne delujejo avtomatično. Ljudje smo, ki moramo delati. In kakor je Krek pred sedemdesetimi leti iz nič ustvaril našo mogočno ljudskovzgojno organizacijo, moremo, če resno hočemo, tudi mi tukaj ustvariti nekaj, našega in sodobnega. Če smo zbrali milijone pesov za nakup in gradnjo prostorov, zberimo še nekaj talentov, dobre volje in pripravljenosti za delo, da jim damo naše tradicije vredno vsebino!

V. B.